

نگاه بیرون

راه ایران به سوی قفقاز بازمی‌شود

ترجمه: شهرام زرنردار

● رؤسای جمهوری روسیه، ایران و آذربایجان روز دوشنبه برای بحث در مورد کریدور جدید حمل‌ونقل و هم‌چند پروژه اقتصادی در منطقه دریای خزر با هم دیدار کردند. انتظار این است خط راه‌آهنی که ایران و آذربایجان را به‌هم وصل می‌کند، تبدیل به بخشی از یک کریدور حمل‌ونقل شود که از هند آغاز و به سن‌پترزبورگ در روسیه ختم شود. این خط راه‌آهنس جایگزین ارزان‌تری نسبت به مسیرهای دریایی موجود خواهد بود. در طول مذاکرات، الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور آذربایجان، گفته است: «کریدور حمل‌ونقل شمال-جنوب در سطحی عالی کارایی خواهد داشت». قبیل از این مذاکرات سه‌جانبه، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه به‌طور جداگانه با علی‌اف، رئیس‌جمهور آذربایجان و حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران، دیدار کرده و همکاری‌های همه‌جانبه با ایران و پیوندهای اقتصادی درحال‌رشد مسکو و باکو را مورد ستایش قرار داده است. این اولین‌باری بود که سه ملت یادشده با هم چنین دیداری را در این سطح داشته‌اند و هر سه رئیس‌جمهور گفته‌اند که چارچوب جدید مذاکرات باید باعث کمک به بهینه‌شدن روابط شود. روحانی نیز پیشنهاد کرده که میزان اجلاس آتی سه کشور در تهران شود. در این اجلاس، پوتین به تهدیداتی اشاره کرده که از سوی داعش و سایر گروه‌های افراطی پدید آمده و گفته است: «سه ملت نیازمند همکاری نزدیک‌تر برای مواجهه با این تهدیدها و سایر چالش‌ها هستند».

در پایان، این سه رهبر، بیانیه‌ای مشترک صادر کردند و خواهان کنش قوی‌تر جهانی علیه تروریسم و جنایات سازمان‌یافته آنها شدند. انتظار می‌رود کریدور اسپوتنیک بین‌المللی حمل‌ونقل شمال- جنوب تبدیل به مسئله‌ای کلیدی در دستور کار اجلاس دیگری با شرکت ولادیمیر پوتین، حسن روحانی و حیدر علی‌اف شود. پروژه بین‌المللی حمل‌ونقل شمال- جنوب که پوتین از آن تحت عنوان «پروژه‌ای پیشگام» نام برده است، پروژه‌ای زمینی- دریایی به طول هفت‌هزار و ۱۰۰کیلومتر است که شبکه‌ای از راه‌ها مانند راه‌آهن، جاده و مسیرهای دریایی را دربر می‌گیرد و هدف آن کاهش‌دادن هزینه‌ها و کم‌کردن زمان سفر برای حمل‌ونقل بار است. این پروژه در قالب طرحی برای شکوفاسازی تجارت بین روسیه، ایران، آسیای میانه و مرکزی و هند است. این کریدور، آسیای‌جنوبی را به اروپای غربی و شمالی وصل می‌کند. برسی‌وی از دکتر محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران، نقل‌قول کرده است که «ما معتقدیم این همکاری در جهت منافع مردم ایران، آذربایجان و روسیه خواهد بود و صدا البته منافع همه منطقه را نیز دربر خواهد داشت. تحقیقات نشان می‌دهد، این پروژه از نظر مالی جایگزین مناسبی برای مسیر دریایی کانال سوئز خواهد بود».

برس‌تی‌وی همچنین گزارش داده، این کریدور در سال ۲۰۱۴ مورد آزمایش قرار گرفته و مسیر بین دهلنو تا باکو را طی کرده است. همچنان‌که با مسیر راه‌آهن دهلنی نو- استراخان، هزینه حمل‌ونقل می‌تواند تا دوهزار و ۵۰۰ دلار برای هر ۱۵ تن محموله کاهش یابد. کم‌شدن زمان سفر حتی از این هم جالب‌تر است؛ برای مثال، درحال‌حاضر هند و روسیه از مسیرهای دریایی برای حمل محموله‌های تجاری استفاده می‌کنند و کالاهای تجاری آنها در حدود ۴۰ روز بعد به مقصد می‌رسند، اما کریدور بین‌المللی شمال- جنوب باعث خواهد شد که محموله‌های ارسالی از دهلنو به سمت سن‌پترزبورگ در ۱۴ روز به مقصد برسند. اخبار رسانه‌های دیگر هم حاکی از این‌کاهش زمان برای حمل‌ونقل کالاهاست. یک مطالعه انجام‌شده به‌وسيله فدراسیون حمل‌ونقل کالا در هند نیز نشان می‌دهد که این کریدور بین‌المللی، تا حدود ۳۰ درصد از نظر هزینه و حدود ۴۰ درصد از نظر فاصله جغرافیایی کمتر از مسیرهای موجود است. از این پروژه در سال ۲۰۰۰ میلادی و هنگامی که روسیه، ایران و هند موافقت‌نامه‌ای برای ساختن این کریدور امضا کردند، پرده‌برداری شد. سایر دولت‌های درگیر در این پروژه هم شامل ارمنستان، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان، عمان، تاجیکستان، ترکیه و اوکراین می‌شوند.

روزنه

لغو مرحله‌ای روادید ایرانیان در دستور کار آذربایجان

● ایژنا: لغو روادید اتباع ایران از سوی جمهوری آذربایجان که در دستور کار آتی این کشور قرار دارد به صورت مرحله‌ای با تکمیل امکانات فنی دو کشور انجام می‌شود. محسن پاک‌آیین، سفیر ایران در آذربایجان، با بیان اینکه روابط تاریخی و سیاسی اتباع دو همسایه مشخص می‌کند دو کشور روندی را برای برقراری این رژیم آغاز کرده‌اند، اما هنوز به مرحله سوم که همان لغو روادید است نرسیده‌ایم، گفت: «رژیم لغو روادید با آذربایجان در دستور کار است و به صورت مرحله‌ای اجرا می‌شود».

دیپلماسی

در گفت‌وگوی تلفنی با روحانی مطرح شد

قول «ترزا می» برای ترغیب بانک‌ها به همکاری با تهران

در دوره پسارجام‌گفت: همه تلاش‌ها باید در مسیر اجرای دقیق مفاد برجام و تقویت پایه‌های آن متمرکز شود و بریتانیا همان‌گونه که در روند مذاکرات تأثیرگذار بود، در روند استحکام و سرعت‌بخشی به این توافق مهم تاریخی نیز باید اثرگذار شود. رئیس‌جمهوری در ادامه به بحث اهمیت مبارزه همگانی با تروریسم اشاره و اظهار کرد: تشدید تحرکات تروریستی در منطقه و جهان، هم‌فکری، هماهنگی و همکاری کشورها در این مبارزه را ضروری می‌کند و تهران از تقویت رایزنی و هم‌فکری با لندن در این حوزه استقبال می‌کند.

روحانی همچنین تلاش برای حل‌وفصل معضلات منطقه از طریق مذاکره و گفت‌وگو را ضروری خواند.

ترزا می، نخست‌وزیر بریتانیا، نیز با تأکید بر اینکه کشورش مصمم به توسعه و تعمیق همکاری‌ها با تهران در همه عرصه‌هاست، اظهار کرد: لندن تمام تلاش خود را برای اجرای مفاد برجام به کار گرفته و به این روند شتاب خواهد داد.

نخست‌وزیر بریتانیا با اشاره به روند روبه‌رشد روابط تهران- لندن در همه عرصه‌ها، تصریح کرد: ما باید به تعهدات خود در اجرای دقیق و

کراولی، سخنگوی وقت وزارت خارجه آمریکا نیز گفته بود: «شهرام امیری به میل خود به اینجا آمده و طبعاً آزاد است به ایران بازگردد».

این در حالی است که محمود احمدی‌نژاد رئیس‌جمهور وقت ایران و برخی دیگر از مسئولان همچون علی‌اکبر صالحی و رامین مهمان‌پرست می‌گفتند که او به سفر حج رفته و از سوی ریاض به واشنگتن تحویل داده شده است. به عبارت دیگر ساریوی روده‌شدن او مطرح بود و استقبالی که هنگام بازگشتش به کشور از او شد، نیز همین سناریو را تأیید می‌کرد. بااین‌حال اکنون او اعدام شده و محسنی‌اژه‌ای سخنگوی قوه قضائیه در نشست خبری خود با تأیید خبر اعدام او گفت: «این فرد با دسترسی‌هایی که داشته است به دشمن ما یعنی آمریکا وصل شده بود و اطلاعات سری و حیاتی کشور را در اختیار آنها قرار می‌داد».

در همین میان که آمریکایی‌ها می‌گفتند او به میل خودش آمده و هر وقت بخواهد برمی‌گردد و ایران می‌گفت آنها شهرام امیری را رپوده‌اند، برخی از رسانه‌ها در آمریکا از پناهنده‌شدن او به آمریکا می‌نوشتند. برای مثال شبکه «ای‌بی‌سی» آمریکا در فروردین سال ۱۳۸۹ نوشته بود که امیری، دانشمند سازمان انرژی اتمی بوده که به آمریکا پناهنده شده است. واشنگتن‌پست نیز در همان روزی که امیری آمریکا را ترک کرد تا از طریق قطر به ایران بازگردد ۲۳- تیر ۱۳۸۹- از پرداخت پنج میلیون دلار از طرف

موضوع می‌تواند در ۲۴ ساعت آینده به انتشار خبرهای مشکل‌ساز بینجامد». اکنون رقیب جمهوری‌خواه هیلاری کلینتون در حالی سعی دارد با اشاره به این ایمیل‌ها و اعدام شهرام امیری از نامزد حزب دموکرات پیشی بگیرد که کمپین انتخاباتی کلینتون حتی قبل از انتشار پیام توئیتری او و در پاسخ به اظهارات سناتور تام کاتن، بیانیه‌ای منتشر و در آن تأکید کرده بود: «نامزد حزب جمهوری‌خواه از این لفاظی‌های بسیار بد برای حمله به کلینتون استفاده و اتهامات نامعقول و بی‌معنی را مطرح می‌کند». جسی لریچ، سخنگوی کارزار کلینتون به روزنامه واشنگتن‌پست گفته است این اتهام‌ها مانند دیگر موارد، ناشی از «علاقه کارزار ترامپ به طرح تئوری توطئه» است.

این در حالی است که سناتور تام کاتن از حزب جمهوری‌خواه، در شبکه سی‌بی‌اس به دو ایمیل ردوبدل‌شده میان کلینتون و معاونان او اشاره کرده و گفته بود: «این نشان‌دهنده نه‌ایت بی‌احتیاطی او در استفاده از سرور شخصی خود برای نگهداری از ایمیل‌های مجرمانه است».

داستان پرماجرای شهرام امیری

گفتنی است هیلاری کلینتون همان زمان که ماجرای امیری تازه اتفاق افتاده و او وزیر بود- تیر ماه ۱۳۸۹- نیز گفته بود: «آزادانه به آمریکا سفر کرده و آزاد است که از آمریکا بازگردد». به گفته هیلاری کلینتون، امیری به‌تنهایی تصمیم گرفته بود که به آمریکا سفر کند و به‌تنهایی تصمیم گرفت که بازگردد. علاوه بر او فیلیپ

کوتاه دیپلماسی

دستور روحانی برای ساخت نیروگاه تازه‌هسته‌ای

● مهر: علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی، با بیان اینکه بانک‌های بزرگ اروپایی با فشار آمریکا فعلاً با ما کار نمی‌کنند، گفت: به دستور رئیس‌جمهور عملیات اجرایی ساخت دو نیروگاه هسته‌ای جدید آغاز خواهد شد. او در دومین مراسم کانون حرقه‌ای رسانه گفت: به دستور رئیس‌جمهور عملیات اجرایی ساخت دو نیروگاه هسته‌ای جدید با ۱۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری آغاز خواهد شد، صالحی با بیان اینکه با اجرای برجام غنی‌سازی و تولید آب‌سنگین در کشور همچنان حفظ شده است، افزود: موضوع مازاد آب‌سنگین تولیدی ایران هم درحال‌حاضر در دستور کار فروش است و صنعت هسته‌ای هم فعالیت خوبی انجام می‌دهد؛ بنابراین منتقدان منصف باشند و به مصالح ملی فکر کنند.

دومین محموله «اس-۳۰۰»

وارد ایران شد

● تسنیم: دیمیتری راگوزین، معاون نخست‌وزیر روسیه، اعلام کرده نیمی از مجتمه‌های موردنظر «اس-۳۰۰» به ایران تحویل داده شده است؛ این به معنای آن است که دو گردان از این سامانه تحویل داده شده است. ایران در اوایل سال جاری اولین محموله از سامانه موشکی اس-۳۰۰ را تحویل گرفته بود و پس از تحویل و رونمایی رسمی از برخی اجزای این سامانه، روس‌ها اعلام کردند تا پایان سال جاری میلادی، مراحل تحویل این سامانه به ایران، به اتمام می‌رسد.

نمره ۲۰ به برجام

● باشگاه خبرنگاران جوان: محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه در پاسخ به سوآلی درباره روند اجرای برجام گفت: برجام نشان‌دهنده عزت، مقاومت و استیفای حقوق ملت ایران در برابر کشورهای بود که به قدری و احترام‌ن گذاشتن به حقوق دیگران عادت کرده‌اند. او افزود: از طرفی به غربی‌ها نشان دادیم، هیچ‌وقت نباید بیک ایرانی را تهدید کرد. ازاین‌پند به نده سه برجام نمره ۲۰ می‌دهم. ظریف درباره میزان بهره‌مندی طرف ایرانی از توافق هسته‌ای اظهار کرد: هیچ توافقی در دنیا صددرصد در راستای تأمین منافع یک طرف تحقق نیافته است، مگر اینکه شما معاهده‌ای به منظور تسلیم با طرف مقابل امضا کنید. حصول یک توافق در بهترین شرایط ۵۵- ۴۵، ۶۰- ۴۰ یا ۵۰- ۵۰ به سود طرفین خواهد بود. او همچنین گفت: با وجود این موضوع، از هر کسی که در دنیا سوآل شود توافق برجام به نفع کیست؟ هیچ‌کس به شما نخواهد گفت که توافق برجام علیه جمهوری اسلامی است، ازاین‌جهت باز هم برجام نمره خوبی خواهد گرفت؛ اما این به معنای نمره خوب آمریکا در اجرای برجام نیست. تقریباً هیچ معاهده‌ای را در دنیا پیدا نخواهید کرد که همه طرف‌ها، مفاد آن را اجرا کرده باشند.

معاون اوپاما:

ایران رفتارش را تعدیل کند

احتمال تعامل بیشتر وجود دارد

● فارس: جو بایدن، معاون رئیس‌جمهور آمریکا در فارین افسرز از «موفقیت‌هایی» که دولت باراک اوپاما در حوزه سیاست خارجی داشته و اینکه دولت آینده باید روی آنها سرمایه‌گذاری کند، سخن گفته و در بخشی از آن با اشاره به برجام نوشت: «تهران نه دوست ماست و نه شریک ما؛ اما تمایل ما برای شکستن تابوها و تعامل مستقیم با این رژیم که با موفقیت‌های ما در بسیج فشار بین‌المللی بی‌سابقه روی ایران برای مذاکره همراه شد، به گونه مسالمت‌آمیز یکی از بزرگ‌ترین تهدیدات امنیت جهانی را از بین برد و آن دستیابی ایران به سلاح اتمی بود». معاون اوپاما با ادعای آنکه برجام «همه مسیرهای احتمالی ایران برای نیل به سلاح اتمی را مسدود کرده است»، تصریح کرد: «با گذشت یک سال، توافق خودش دارد می‌گوید که این توافق در حال کارکردن است». به گفته او «درصورتی‌که ایران رفتارش را تعدیل کند، این توافق احتمال تعامل بیشتر با تهران را باز گذاشته است». جو بایدن همچنین مدعی شد: «پارهم‌کردن توافق درحال‌حاضر آن‌طوری که برخی پیشنهاد می‌دهند، برنامه هسته‌ای ایران را بدون مهار و کنترل خواهد کرد و تهدید علیه اسرائیل و شرکای ما در خلیج(فارس) را افزایش می‌دهد و جامعه بین‌المللی را علیه آمریکا خواهد کرد و به شکل فزاینده‌ای احتمال یک جنگ بزرگ دیگر در خاورمیانه را افزایش می‌دهد».

نگرانی وزیر جنگ رژیم صهیونیستی از برجام

● ایلنا: اویگدور لیبرمن، وزیر جنگ رژیم صهیونیستی، گفت: از زمان امضای توافق، فهرست بلندبالایی از رهبران اقتصادی و سیاسی از سراسر جهان در ایران پاک‌آیین، سفیر ایران شده‌اند؛ درحالی‌که میلیارد دلار در ایران برای اهداف نظامی و توسعه برنامه‌های موشک‌های بالستیکی صرف می‌شود. به گزارش روزنامه اسرائیلی اورشلیم‌پست، او گفت: ما همچنان نگرانیم که ایران به هدف اصلی خود مبنی بر نابودی اسرائیل ادامه می‌دهد.

سریع مفاد برجام پایند باشیم و بریتانیا نیز در این عرصه فعال است. وی با اشاره به اهمیت تبادلات بانکی، مالی و بیمه‌ای گفت: لندن نه‌تنها از گسترش همکاری‌های بانکی و مالی با ایران حمایت می‌کند، بلکه پیوسته در تلاش است تا بانک‌های بریتانیایی و اروپایی را برای همکاری بیشتر با تهران ترغیب کند. ترزا می همچنین به موضوع تروریسم و ضرورت همکاری همگانی در مبارزه با این پدیده اشاره کرد و گفت: در این مبارزه باید به ریشه‌های تروریسم توجه شود و لندن از هم‌فکری با ایران در این عرصه استقبال می‌کند. نخست‌وزیر بریتانیا در ادامه با اشاره به تلاش وزرای خارجه دو کشور برای ارتقای سطح روابط قیما بین اظهار کرد: این روند گامی مهم در مسیر توسعه و تعمیق روابط دو کشور است. گفتنی است حمید ابوطالبی، معاون سیاسی دفتر رئیس‌جمهوری، نیز عصر دیروز در مورد این تماس تلفنی در صفحه توئیتر خود نوشت: توسعه همکاری‌های دوجانبه، توسعه روابط اقتصادی، بانکی و بیمه‌ای و توسعه همکاری‌های منطقه‌ای از جمله محورهای گفت‌وگوی ترزا می و حسن روحانی بود.

سازمان سیا به او خبر داد.

روایت خود امیری که بعد از بازگشت به ایران ارائه کرد مبنی بر این بود که پیشنهادات مالی مذکور را نپذیرفته است. او به ایرنا گفته بود: «پیشنهادات مالی مقامات آمریکایی را نپذیرفته و با وجود فشار، با آنان همکاری نکردم». او همچنین در گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه دو سیما حاضر شد و وضعیتش در آمریکا را شرح داد.

ایمیل‌ها مجرمانه نبود

همان زمان برخی رسانه‌ها مدعی شدند امیری مدتی پس از ورود به ایران بازداشت و پس از ۲۰ ماه، در خرداد ۱۳۹۱ به ۱۰ سال زندان و پنج سال تبعید به شهرستان خاش محکوم شد. فصل آخر داستان پرابهام شهرام امیری، به آنجا رسید که سخنگوی قوه قضائیه تأیید کرد او اطلاعات حیاتی را به آمریکا می‌داده است؛ بنابراین ماجرا در این کشور به یک جدل انتخاباتی تبدیل شده؛ اما به همین‌جا ختم نمی‌شود و حتی وزارت امور خارجه آمریکا نیز دراین‌باره اظهارنظر کرده است. الیزابت تردو، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، در پاسخ به خبرنگاران درباره آن دو ایمیل کلینتون توضیح داده و گفته است: «موضوع امیری چیزی نبود که هنگامی که وزارت خارجه ایمیل‌ها را علنی کرد، به افکار عمومی راه پیدا کرده باشد». او همچنین گفته است: «هیچ‌یک از ایمیل‌های مربوط به شهرام امیری مجرمانه نبودند». ناگفته نماند سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در پی تأیید خبر اعدام شهرام امیری، بدون آنکه اشاره مستقیمی به این پرونده خاص بکند، از ایران خواست به اصول حقوق بشر و قضاوت منصفانه احترام بگذارد. او گفته بود «من نمی‌توانم درباره آیین دادرسی در پرونده‌ای مشخص مطلبی را بیان کنم. همان‌طور که می‌دانید، وقتی این شخص تصمیم به بازگشت به ایران گرفت، ما به وضوح در این مورد صحبت کرده بودیم».

آمریکایی‌ها در حالی می‌کوشند، اعدام امیری را به مسئله حقوق بشر که همواره از جمله مسائل مورد اختلاف ایران و غرب بوده است، گره بزنند که محسنی‌اژه‌ای بلافاصله بعد از اعلام اعدام او، با بیان اینکه این فرد طبق قانون و با حضور وکیلش محاکمه شده است، توضیح داد: «حکم بدوی صادر شد؛ اما بنا به اعتراض صورت‌گرفته، به دیوان‌عالی کشور رفت و از آنجایی که دیوان‌عالی نسبت به جرم جاسوسی حکم اعدام با ۱۰ سال حبس را صادر می‌کند، این پرونده نیز با وسواس رسیدگی و در نهایت حکم اعدام صادر شد».

«گسترش روابط و همکاری‌ها با ایران برای کردستان عراق از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است». او بر افزایش هوشیاری نسبت به تحرکات دشمنان و تکررات تکفیری برای جلوگیری از توسعه حضور و نفوذ تروریسم تأکید کرد و گفت: «خشکاندن ریشه‌های کشتار، بی‌ثباتی و نفرت فقط با مبارزه بی‌امان با تروریسم فراهم می‌شود». معاون دبیرکل اتحادیه میهنی همچنین خاطرنشان کرد: «ما جمهوری اسلامی ایران را هم‌پیمان استراتژیک خود می‌دانیم و از نقش سازنده تهران در مقابله با تروریسم و پشتیبانی از مردم عراق برای برقراری ثبات و امنیت در این کشور قدردانی می‌کنیم».

جهانگیریی: ایران نسبت به امنیت عراق واقلیم کردستان پایبند است

برهم صالح همچنین دوشنبه‌شب با معاون‌اول رئیس‌جمهوری ایران ملاقات کرد. به گزارش پایگاه ریاست‌جمهوری، اسحاق جهانگیری در این دیدار با یادآوری اینکه اتحادیه میهنی و اقلیم کردستان عراق در مبارزه با حزب بعث و تشکیل عراق جدید نقش ویژه‌ای ایفا کردند، گفت: «آنها موفق شدند یک نظام سیاسی جدید مردمی در عراق ایجاد کنند و هرچقدر که این حرکت مثبت استمرار داشته باشد موجب خرسندی دوستان منطقه‌ای عراق خواهد بود».

او افزود: «جمهوری اسلامی ایران نسبت به امنیت عراق و اقلیم کردستان عراق متعهد و پایبند است و امنیت عراق را امنیت خود می‌داند و متقابلاً از برادران عراقی و کرد خود همین انتظار را دارد که به امنیت متقابل دو کشور پایبند باشند».

معاون دبیرکل اتحادیه میهنی هم در این دیدار گفت: «پیشمرکه‌های کرد، نیروهای نظامی عراق و سیج مردمی این کشور نقش بسیار پراهمیتی در نبرد علیه تروریسم داشته‌اند و دراین‌میان حمایت‌های جمهوری اسلامی ایران در همه عرصه‌ها بسیار حائز اهمیت بوده است و تهران در پیشبرد مقابله با تروریسم همواره پیشتاز بوده است».